

Tantárgyi követelmények
Irodalom
Gimnázium 9.A és 9.B. osztály

Tankönyv: **Irodalom tankönyv 9.** NAT 2020 (Kiadói kód: OH-MIR09TA)

Szöveggyűjtemény: **Irodalom szöveggyűjtemény 9.** NAT 2020 (Kiadói kód: OH-MIR09SZ)

Digitális formában:

Tankönyv: https://www.nkp.hu/tankonyv/irodalom_9_nat2020/

Szöveggyűjtemény: https://www.nkp.hu/tankonyv/irodalom_9_szovegyujtemeny_nat2020/

1. félév: Témakörök

Bevezetés az irodalomba:

- **Műnemi-műfaji rendszer:** fogalmak: líra, epika, dráma – általános jellemzők, példák műfajokra

Az irodalom ősi formái:

- **Az ősi magyar hitvilág**
A csodaszarvas mondája, fogalmak: sámánizmus, világfa, révülés, rege, totemállat
- **A görög mitológia**
a világ születése; istenek születése és harca; istenek nemzedékei, világkorszakok; az ember teremtése, az olimposzi istenek, a görög mitológia híres történetei, trójai mondakör
fogalmak: attribútum, politeizmus, antropomorf

A görög irodalom:

- **Homéroszi eposzok**
fogalmak: Homéroszi kérdés, trójai mondakör; eposzi tárgy, eposz, eposzi kellékek: segélykérés, tárgymegjelölés, a dolgok közepébe vágó kezdés, seregszemle, epikus hasonlat, állandó jelző, toposz, isteni beavatkozás, késleltetés, előreutalás;
- **Az Odüsszeia cselekménye, szerkezete, embereszménye**
- **A görög líra**
időmértékes verselés, Szapphó, Anakreón, Alkaiosz
- **A görög dráma**

ókori görög színház jellemzői, thébai mondakör, Antigoné cselekménye, szerkezete

A római irodalom

- **Catullus, Vergilius, Horatius**

az ekloga műfaja, bukolikus téma, párbeszédes forma, idő- és értékszembesítés

2. Félév: Témakörök

Biblia mint kulturális kód

- **Biblia**

jelentősége, összeállításának folyamata, Biblia részei, bibliafordítások, Biblia és az irodalom

fogalmak: Biblia, Ószövetség, Újszövetség, Héber Biblia, zsidó vallás, kánon, kanonizáció, apokrif, apokalipszis Septuaginta, Vulgata

- **Ószövetség**

Mózes első könyve: a teremtéstörténet, a világ teremtése, az első emberpár, bűnbeesés, kiűzetés az Édenből; József története, kivonulás az egyiptomi fogságból; Zsoltárok könyve

- **Újszövetség**

az evangélium – Máté evangéliuma: Jézus születése és megkeresztelése; Máté evangéliuma: a passiótörténet, Jézus feltámadása; Jézus Krisztus tanításai: Máté evangéliuma: Hegyi beszéd, A magvető példázata; Lukács evangéliuma: Az irgalmas szamaritánus, A tékozló fiú

A középkor irodalma

- **Egyházi irodalom**

Egyházi kultúra, nyelvemlék, szövegemlék, prédikáció, legenda, kódex. Mária-síralom, planctus, Halotti beszéd és könyörgés, Ómagyar Mária-síralom

- **Lovagi és udvari irodalom**

Lovagi epika és líra, trubadúrok, minnesängerek, lovagkor szerelemfelfogásának értelmezése Walter von Vogelweide versének létszemléleti és poétikai újdonságai

- **A középkor világi irodalma**

Vágánsköltészet, Carmina Burana, Francois Villon: A nagy testamentum (részletek) Francois Villon életműve, jelentőségének megismerése

- **Dante: Isteni színjáték**

mű szerkezetének és mondanivalójának átfogó ismertetése

A reneszánsz irodalma

- **A reneszánsz**

- **Francesco Petrarca**

Dalokkönyv, szonett, canzone

- **Giovanni Boccaccio**

Dekameron, novella, szinposzis

- **Janus Pannonius**

Epigramma, disztichon; elégia, motívumrendszer, költőszerep

Kötelező olvasmányok

Homérosz: Odüsszeia (részletek)

Szophoklész: Antigóné

Biblia (részletek az Ószövetségből és az Újszövetségből)

Dante Alighieri: Isteni színjáték – Pokol (részletek)

François Villon: A nagy testamentum (részletek)

Boccaccio: Dekameron, Első nap 3. novella

Memoriter:

Homérosz: Odüsszeia (részlet)

Anakreón: Gyűlölöm azt...

Catullus: Gyűlölök és szeretek

Halotti beszéd és könyörgés (részlet)

Ómagyar Mária-siralom (részlet)

Janus Pannonius: Pannónia dicsérete